

گزارش تحلیلی صنعت داروسازی

شهریور ۹۵

تهیه کننده: حامد خادمی

کارگزاری بانک رفاه کارگران
REFAH K. BANK BROKERAGE CO.

فهرست

۳	بازار جهانی دارو
۴	سرنانه مصرف دارو
۴	سهم کشورها از واردات دارو
۵	سهم کشورها از صادرات دارو
۵	تحقیق و توسعه در صنعت داروسازی
۶	شرکت های بزرگ داروسازی
۶	پیش بینی مصارف گروه های دارویی
۷	صنعت داروسازی در ایران
۷	تاریخچه صنعت داروسازی
۸	آمار دارویی ایران
۸	واردات دارو در ایران
۹	کشورهای صادر کننده دارو به ایران
۹	شرکتهای وارد کننده دارو
۱۰	صادرات دارو در ایران
۱۱	ترکیب مصرف داروی کشور
۱۲	نظارت بر صنعت
۱۳	توزیع دارو
۱۳	مدل قیمت گذاری دارو در کشور
۱۴	نقاط ضعف و تهدید های موجود در صنعت دارو
۱۴	نقاط قوت و فرصت های پیش رو در صنعت داروی کشور
۱۵	نگاه به صنعت داروسازی از دریچه بورس
۱۶	بررسی عملکرد سه ماهه شرکت های داروسازی
۱۷	نسبتهای مهم مالی
۱۹	نتیجه گیری

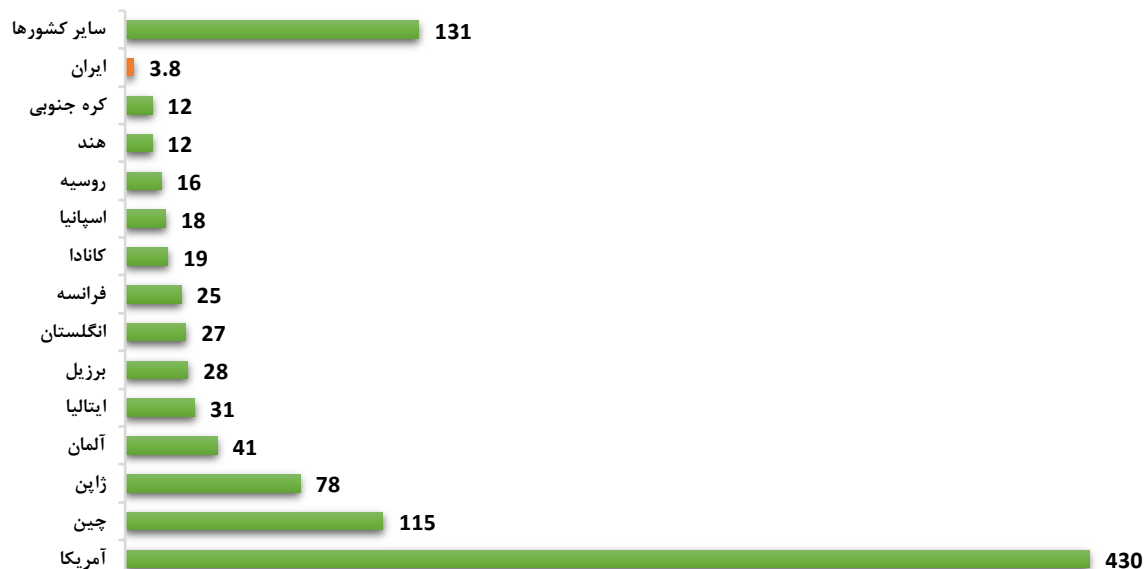

بازار جهانی دارو

امروزه صنعت داروسازی به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین و عظیم‌ترین صنایع جهانی مطرح بوده به‌طوری‌که در سال ۲۰۱۵ از مبلغ ۷۳,۰۰۰ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی تمام کشورهای جهان، مصرف دارو سهم ۱,۵ درصدی از GDP را به خود اختصاص داده است. صنعت دارو به‌عنوان یکی از صنایع استراتژیک که نقش مهمی در سلامت و امنیت جامعه ایفا می‌کند همواره مورد توجه اقتصاددانان و دولتمردان بوده است به‌طوری‌که در اختیار داشتن چنین صنعتی به‌منزله یکی از معیارهای مهم توسعه‌یافتگی کشورها به‌شمار می‌رود.

در سال ۲۰۱۵ ارزش بازار داروی جهان در حدود ۱,۰۶۰ میلیارد دلار بوده است که در حدود ۶۴ درصد از آن متعلق به کشورهای توسعه‌یافته، ۲۳ درصد مربوط به کشورهای نوظهور (نظیر چین، هند، برزیل، روسیه و...) و در نهایت ۱۳ درصد نیز به سایر به کشورهای تعلق دارد. با این حال برآورد می‌شود رشد مصرف جهانی دارو در مهروموم‌های آتی از مسیر کشور نوظهور و در حال توسعه عبور کند.

در نمودار زیر بازار مصرف داروی کشورها بر اساس آمارهای منتشره در سال ۲۰۱۵ ارائه شده است.

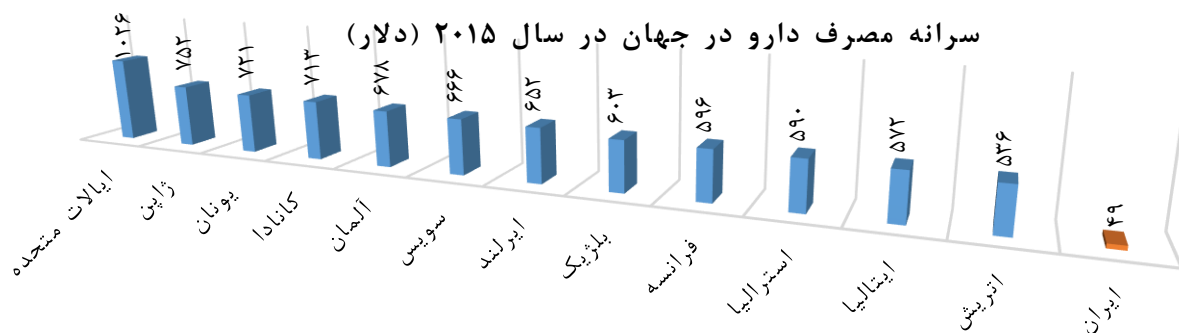
منبع: مجله IMS MARKET

(ارقام به میلیارد دلار)

سرانه مصرف دارو

بر اساس آمار منتشره در سال ۲۰۱۵ بیشترین سرانه مصرف دارو در جهان متعلق به ایالات متحده آمریکا می‌باشد و کشور ایران نیز با سرانه‌ای در حدود ۵۰ دلار اختلاف بسیار زیادی با سایر کشورها دارد که به نظر می‌رسد مهم‌ترین دلیل آن پایین بودن قیمت دارو در ایران نسبت به سایر کشورها و همچنین درآمد سرانه پایین شهروندان ایرانی در مقایسه با سایر کشورها باشد.

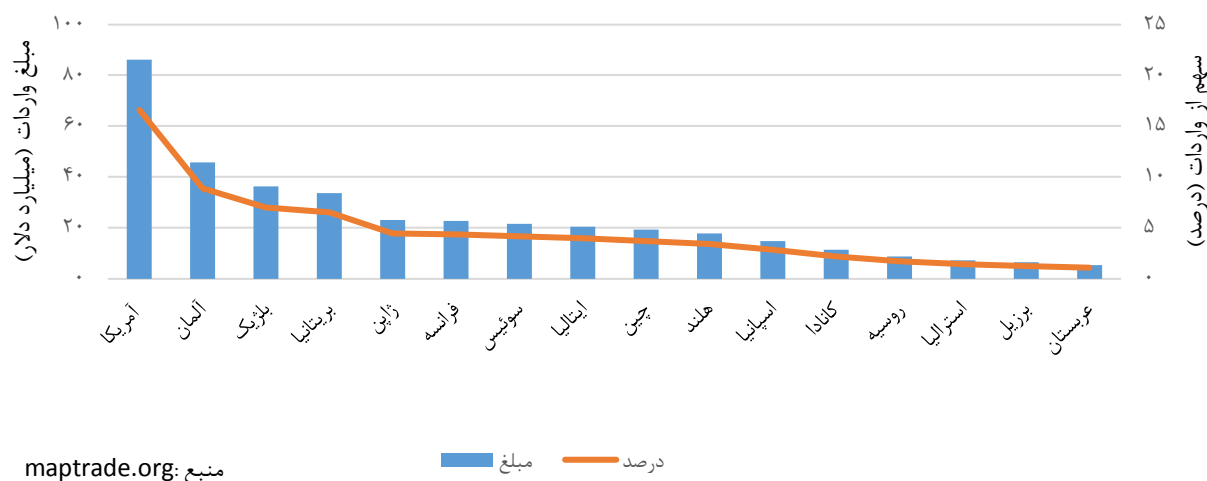
منبع: سایت WWW.STATISTA.COM

سهم کشورها از واردات دارو

در سال ۲۰۱۵ در حدود ۵۰۰ میلیارد دلار واردات داروی تمام کشورهای جهان بوده است که از این مبلغ ایالات متحده آمریکا با دارا بودن سهم ۱۶٫۶ درصدی بیشتر سهم را به خود اختصاص داده است.

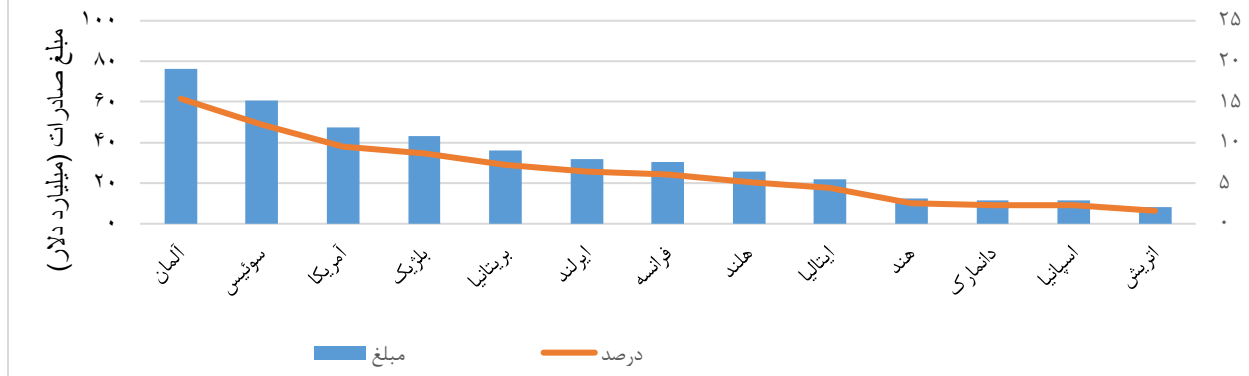
مبلغ و سهم کشورها از واردات دارو در سال ۲۰۱۵

سهم کشورها از صادرات دارو

مبلغ صادرات دارو در سال ۲۰۱۵ در حدود ۵۰۰ میلیارد دلار بوده است که از این رقم آلمان، سوئیس و آمریکا بیشترین سهم را به خود تخصیص داده‌اند.

مبلغ و سهم کشورها از صادرات دارو در سال ۲۰۱۵

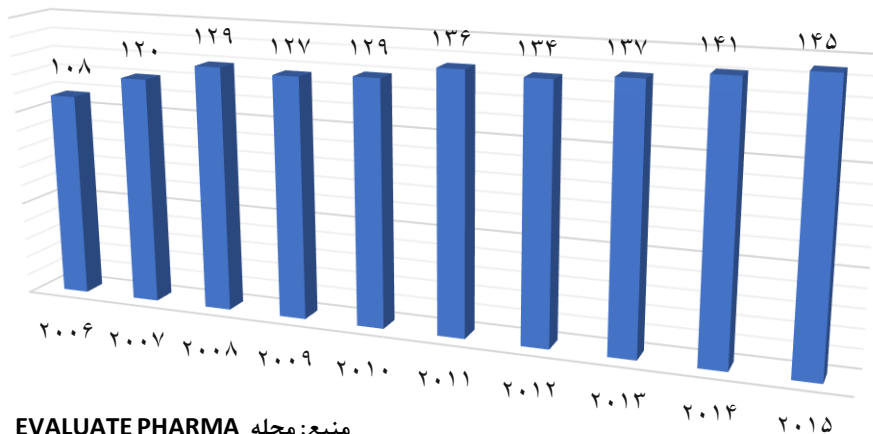

تحقیق و توسعه در صنعت داروسازی

در صنعت داروسازی، تحقیق و توسعه موتور محرک این صنعت می‌باشد و شرکت‌های پیشرو بخش قابل توجهی از منابع خود را صرف تحقیق و توسعه می‌کنند. غیرقابل درمان بودن بخشی از بیماری‌ها و الزام به کاهش اثرات جانبی داروهای فعلی موجب شده است شرکت‌های دارویی همواره نگاه به آینده را از شروط اصلی موفقیت در صنعت داروسازی لحاظ نمایند.

هزینه تحقیق و توسعه صنعت داروسازی از سال ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۵ (ارقام به میلیارد دلار)

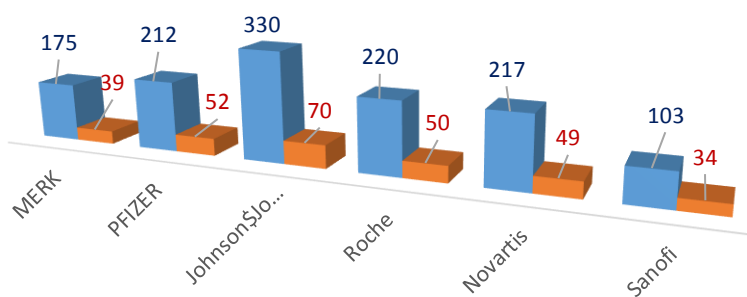

منبع: مجله EVALUATE PHARMA

شرکت‌های بزرگ داروسازی

بخش قابل توجهی از بازار دارویی جهان در اختیار چند شرکت بسیار بزرگ آمریکایی و اروپایی می‌باشد به طوریکه مبلغ فروش ۵ شرکت فایزر (آمریکا)، جانسون اند جانسون (آمریکا)، نواتیس (سوئیس)، مرک (آلمان)، رش (سوئیس) و سانوفی (فرانسه) در سال ۲۰۱۵ بالغ بر ۳۰۰ میلیارد دلار بوده است.

مبلغ فروش و ارزش بازار سهام بزرگترین شرکتهای داروسازی جهان بر اساس صورت‌های مالی سال مالی ۲۰۱۵ می‌باشد همچنین ارزش بازار نیز بر اساس سپتامبر ۲۰۱۶ در نمودار زیر ارائه شده است.

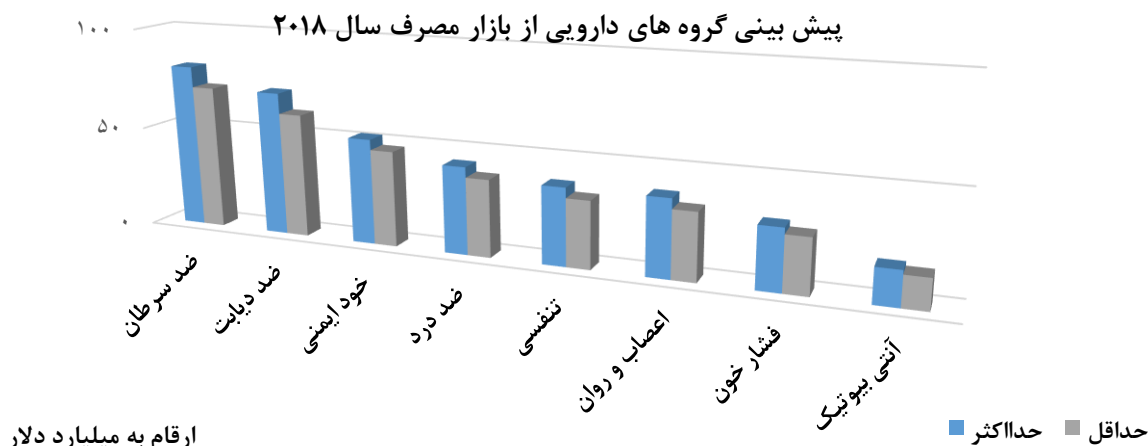

ارقام به میلیارد دلار

■ ارزش بازار ■ فروش

پیش بینی مصارف گروه‌های دارویی

بر اساس پیش‌بینی‌های به عمل آمده از سوی مراجع درمانی بین‌المللی برآورد می‌شود داروهای ضد سرطان، ضد دیابت و خودایمنی بیشترین مصرف در سال ۲۰۱۸ را به خود اختصاص دهند.

صنعت داروسازی در ایران

تاریخچه صنعت داروسازی

ایران از جمله کشورهایی است که صنعت داروسازی در آن قدمت چند دهه‌ساله دارد. در یک طبقه بنده کلی تاریخچه صنعت داروسازی در ایران را می‌توان به چهار دوره تقسیم بندی کرد. در دوره اول که به قبل از انقلاب اسلامی برمی‌گردد اکثر کارخانه‌های داروسازی با همکاری و مشارکت شرکت‌های بین‌المللی خارجی راه‌اندازی شد و در واقع شالوده صنعت داروسازی شکل گرفت. دوره دوم مصادف با وقوع انقلاب اسلامی و شروع جنگی تحمیلی می‌شود در این دوره اقدام به مصادره کارخانجات و در نتیجه دولتی کردن صنعت داروسازی می‌شود. بزرگ‌ترین تغییر در بخش دارویی کشور پس از پیروزی انقلاب، استقرار طرح ژنریک به واسطه مشکلات اقتصادی، تحریم‌های بین‌المللی و کمبودهای دارویی کشور در دوران جنگ تحمیلی بود که این امر منجر به توسعه و خودکفایی بیشتر در بخش قابل توجهی از داروها در کشور شد.

از اوایل دهه ۱۳۷۰ تا سالهای ابتدایی دهه ۱۳۸۰ به عنوان دوره رشد و توسعه صنایع دارویی شناخته می‌شود. در این دوران با توجه به کمبود عرضه نسبت به تقاضای فضای لازم برای توسعه صنایع دارویی و تولید مواد اولیه دارویی توسط بخش‌های دولتی و در حد کمتری توسط بخش خصوصی مهیا شد و سرمایه مناسبی وارد صنعت داروسازی شد که این امر نهایتاً منجر به ایجاد و توسعه چندین کارخانه داروسازی شد.

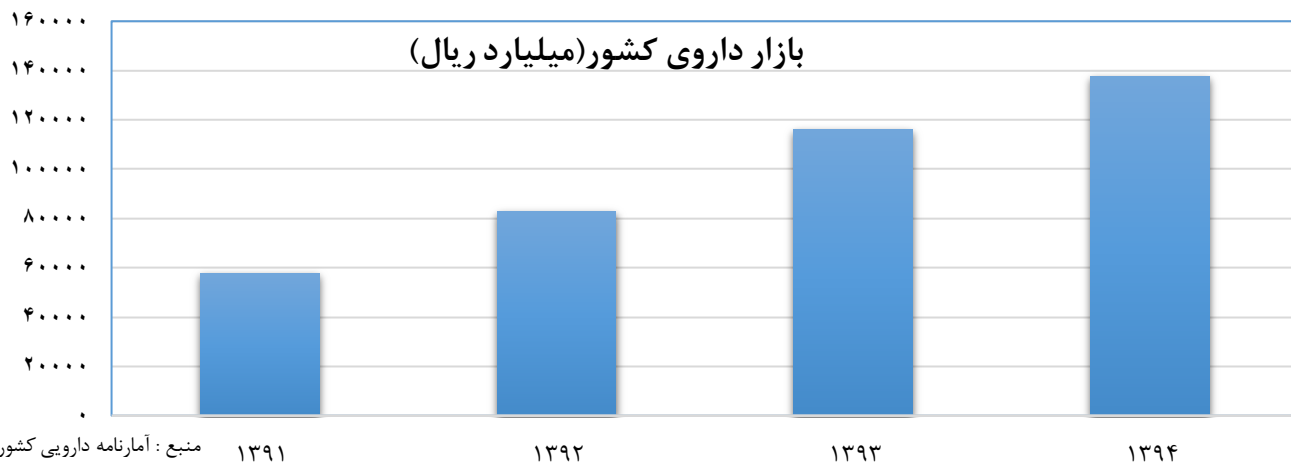
دوره چهارم که از اواسط دهه ۱۳۸۰ آغاز می‌شود و تاکنون نیز ادامه دارد می‌توان متأسفانه به دوره سکون نسبی صنعت داروسازی یاد کرد. البته این دوران باید به دوره شکوفایی و بالندگی صنایع دارویی تبدیل می‌شد که

اینگونه نشد. با اینکه اندک اتفاقات مثبتی که از اواخر دوره سوم آغاز شده بود در این دوران به ثمر رسید (از جمله تولید اشکال جدید دارویی مانند کپسول های نرم، سرنگ های آماده تزریق و ملکول های جدیدی مثل داروهای ضد سرطان و ام اس و همچنین ورود روش های جدید تولید دارو مانند نانوتکنولوژی و بیوتکنولوژی به صنعت داروسازی کشور اشاره کرد). با این حال با برداشته شدن تحریم های بین المللی و مشارکت با شرکت های مطرح داروسازی انتظار می رود شاهد توسعه کمی و کیفی صنعت داروسازی کشور باشیم.

آمار دارویی ایران

بر اساس گزارش های منتشر از سوی سازمان غذا و دارو ارزش بازار داروی کشور در سال ۱۳۹۴ بالغ بر ۱۳۶,۰۰۰ میلیارد ریال بوده است که از این رقم ۶۶ درصد سهم تولید کنندگان داخلی و ۳۴ درصد سهم واردات می باشد. این درحالیست که از نظر مقدار تنها ۳ درصد از نیاز داروی کشور از طریق واردات و ۹۷ درصد از طریق تولید داخلی تامین می شود.

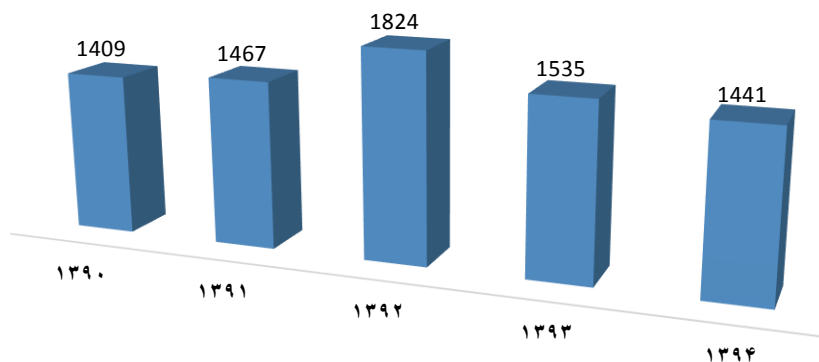
واردات دارو در ایران

بر اساس گزارش های منتشر شده از سوی گمرک، مبلغ واردات دارو در سال ۱۳۹۴ در حدود ۱۴۰۰ میلیون دلار می باشد که نسبت به سالهای ۱۳۹۲ و ۱۳۹۳ با کاهش همراه بوده است و به نظر می رسد با وجود اینکه تحریم

های بین المللی در حال رفع شدن می باشد و موانع واردات دارو از میان رفته اند، با توجه به برنامه های دولت در زمینه خودکفایی محصولات دارویی شاهد افزایش قابل توجه در مبلغ واردات دارو برای سالهای آتی نباشیم.

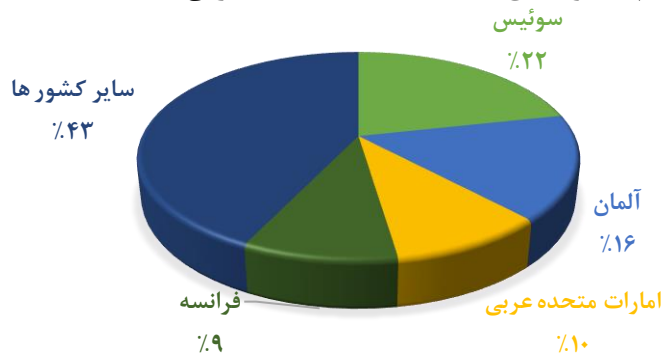
مبلغ واردات دارو در ۵ سال گذشته (میلیون دلار)

کشورهای صادر کننده دارو به ایران

بر اساس اطلاعات منتشره از سوی گمرگ ایران ۲ کشور سوئیس و آلمان بیشترین صادرات دارو را به ایران دارند. در نمودار زیر سهم بزرگترین کشورهای صادر کننده دارو به ایران در سال ۱۳۹۴ ارائه شده است.

سهم کشورهای صادر کننده دارو به ایران در سال ۱۳۹۴

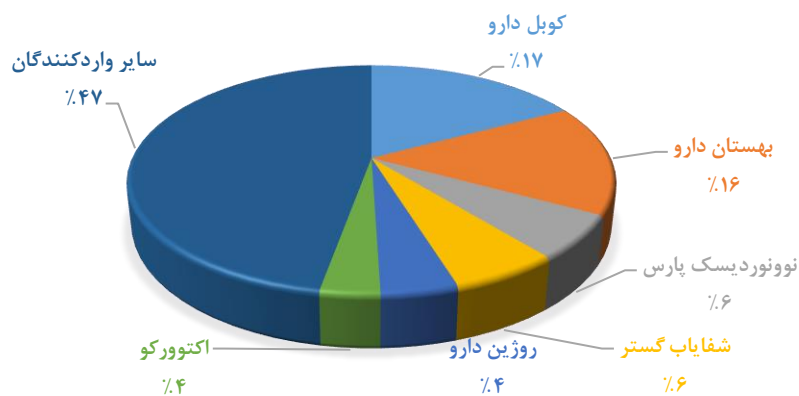
شرکتهای وارد کننده دارو

در حدود ۵۰ درصد از واردات ۱,۴۰۰ میلیون دلاری داروی کشور توسط ۵ شرکت انجام می شود که شرکت کوبل دارو و بهستان دارو به ترتیب با دارو بودن سهم ۱۷ و ۱۶ درصدی بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند. لازم به ذکر است هلدینگ دارویی تامین (تیپیکو) که بزرگترین تامین کننده دارو در کشور می باشد تنها ۱ درصد از واردات داروی کشور را انجام می دهد.

در نمودار زیر سهم بزرگترین شرکت های وارد کننده دارو از واردات این محصول در سال ۱۳۹۴ ارائه شده است.

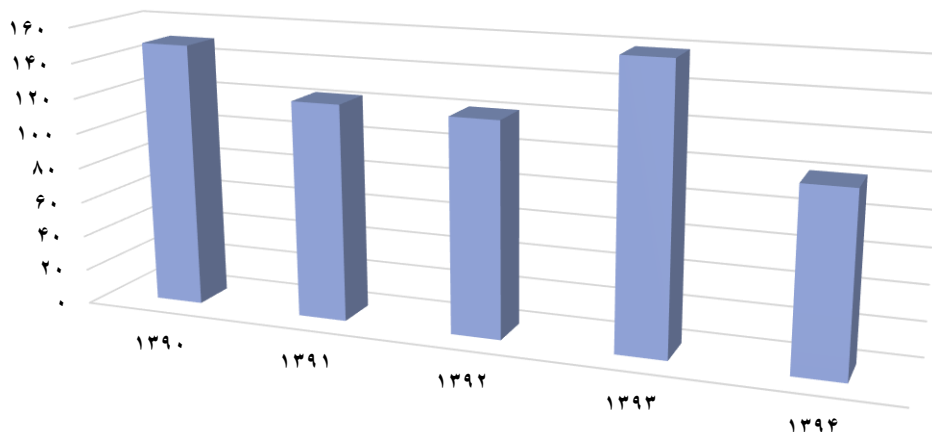
سهم شرکت های واردکننده دارو در سال ۱۳۹۴

صادرات دارو در ایران

مبلغ صادرات دارو در سال ۱۳۹۴ بالغ بر ۱۰۰ میلیون دلار بوده که نسبت به سال ۱۳۹۳ با افت زیادی همراه بوده است. در حال حاضر ظرفیت تولید دارو در کشور ۲ برابر نیاز کشور می باشد که این امر نشان می دهد در صورتی که تولید کنندگان داخلی به سمت بازارهای خارجی روی نیاورند می تواند باعث افزایش رقابت و در نتیجه جنگ قیمتی در میان تولید کنندگان خواهد شد.

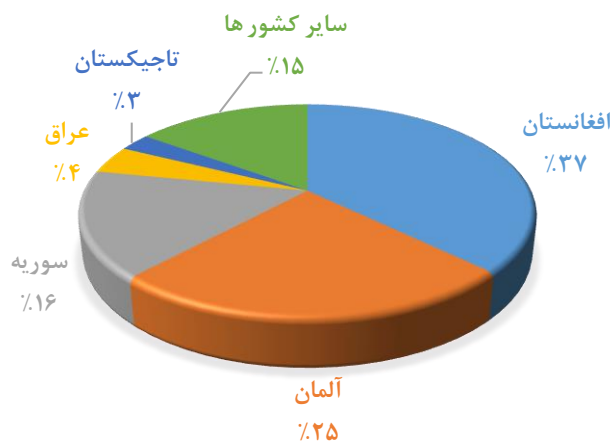
روند مبلغ صادرات دارو در پنج سال گذشته (میلیون دلار)

در سال ۱۳۹۴ بیشترین صادرات محصولات دارویی به کشورهای افغانستان، آلمان و سوریه بوده است. لازم به ذکر است محصولات صادراتی به آلمان عمدتاً شامل مشتقات خونی می باشد.

مقاصد صادراتی دارو به تفکیک کشور در سال ۱۳۹۴

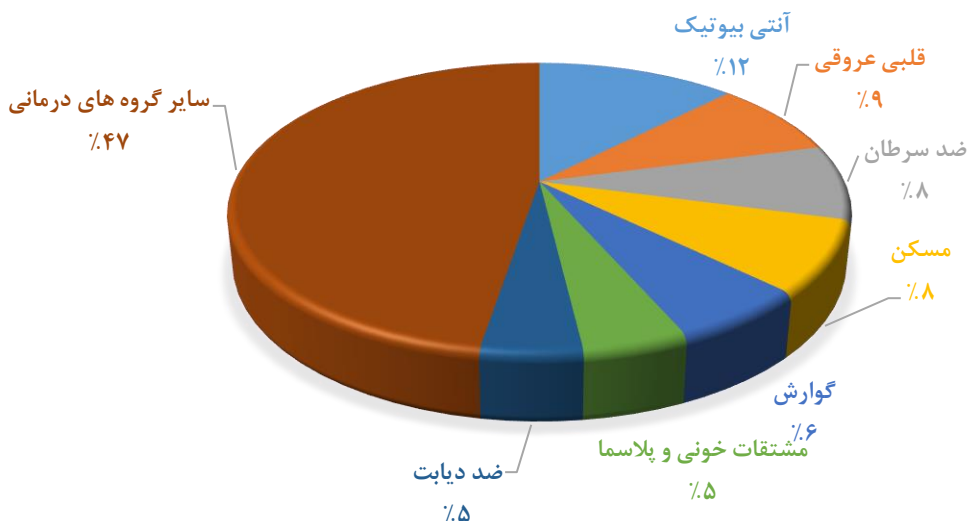

ترکیب مصرف داروی کشور

در حال حاضر بیشترین سهم از بازار داروی کشور به ترتیب متعلق به آنتی‌بیوتیک‌ها، قلبی عروقی‌ها، مسکن و ضد سرطان‌ها می‌باشد. این در حالی است که در کشورهای توسعه‌یافته داروهای ضد سرطان و ضد دیابت بیشترین سهم را به خود اختصاص داده‌اند. بنابراین می‌توان انتظار داشت در مهر و موم‌های آتی شاهد کاهش سهم آنتی‌بیوتیک‌ها و مسکن‌ها باشیم. از طرفی با توجه روند روبه رشد بیماری‌هایی نظیر دیابت، سرطان، ام‌اس و بیماری‌های قلبی عروقی می‌توان افزایش سهم این دسته از دارو‌ها در بازار داروی کشور را برای سالهای آتی متصور بود. بنابراین به نظر می‌رسد شرکت‌هایی که بخش عمده‌ای از سبد محصولات خود را به داروهای ضد سرطان، ضد دیابت، خود ایمنی، و قلبی عروقی تخصیص داده‌اند از افق روشن تری نسبت به تولید کنندگان دامی، آنتی‌بیوتیک و مسکن‌ها برخوردار باشند.

سهم گروه های درمانی مصرفی از کل بازار داروی کشور در سال ۱۳۹۴

نظارت بر صنعت

با توجه به اینکه صنعت داروسازی به طور مستقیم با جان و سلامت شهروندان سروکار دارد همواره حساسیت و نظارت شدیدتری از سوی دولتها بر روی این صنعت اعمال شده است. بنابراین در کشور ما سازمان غذا و دارو به نمایندگی از دولت نظارت خود را بر روی صنعت دارو در سه حوزه کیفیت، قیمت و در دسترس بودن آن اعمال می کند.

نظارت بر کیفیت دارو و اثربخشی آن مهم ترین بخش این نظارت هاست که در قالب اعطای مجوز از سوی سازمان غذا و دارو برای تولید و عرضه دارو به بازار، ملزم کردن شرکتها به رعایت استانداردهایی نظیر (GMP) و همچنین انجام بازرسی از فرآیند تولید شرکتها می باشد.

دسته دوم نظارتها بر قیمت دارو صورت می گیرد. در اینجا هدف این است که دارو تا حد امکان ارزان و درعین حال برای فعالین صنعت دارو نیز به صرفه باشد. بخش سوم نظارتها نیز مربوط به اعمال برخی تسهیلات و محدودیتها که می تواند به تسهیل شرایط برای دسترسی به داروها خصوصاً داروهای خاص کمک کند.

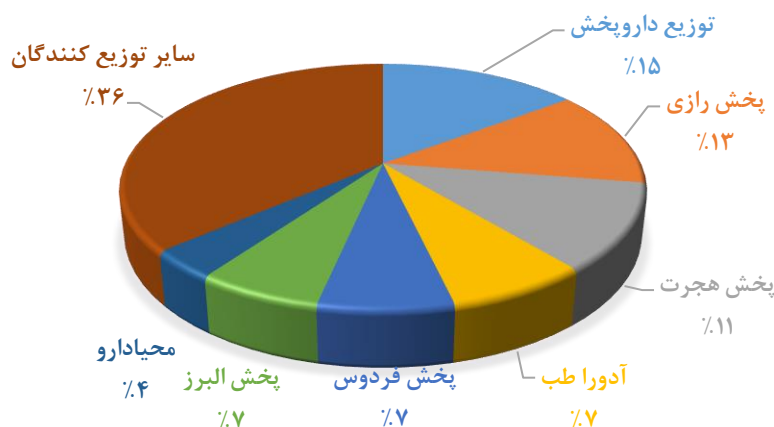
با این حال باید توجه نمود که این وظیفه نظارتی در کشورهای مختلف به گونه ای متفاوت اجرا می شود. در یک دسته بندی کلی می توانیم این گونه بیان کرد که در کشورهای توسعه یافته نسبت به کشورهای در حال توسعه عموماً شدت نظارت در بخش کیفی بوده در حالی که نظارت های قیمتی با شدت کمتری اعمالی می شود چرا که از توان اقتصادی بالاتری برخوردار بوده و کیفیت دارو برای آنها در اولویت قرار دارد.

توزیع دارو

با توجه به مقررات سازمان غذا و دارو شرکت‌های داروسازی نمی‌توانند به شکل مستقیم محصولات خود را به داروخانه‌ها به فروش رسانند و این امر باید از طریق شرکت‌های توزیع و پخش محقق شود. با این حال هلدینگ‌های بزرگ عرضه‌کننده دارو به منظور اخذ سهم بیشتر از زنجیره ارزش دارو و همچنین ارتباط بیشتر با داروخانه‌ها و بیمارستان‌ها به منظور فروش بیشتر محصولات شرکت‌های خود اقدام به راه‌اندازی و تملک شرکت‌های پخش دارو کرده‌اند به طوری که هلدینگ تیپیکو شرکت توزیع دارو پخش، پخش اکسیر و قسمتی از پخش هجرت را در اختیار دارد، هلدینگ برکت مالک پخش البرز می‌باشد، هلدینگ شفا دارو پخش رازی را در تملک خود دارد و شرکت کوبل دارو که مالک شرکت داروسازی عبیدی است و سهم ۱۷ درصدی از واردات داروی کشور را در اختیار دارد مالک پخش آدوراطب می‌باشد.

سهم شرکت‌های پخش از توزیع دارو در سال ۱۳۹۴

مدل قیمت‌گذاری دارو در کشور

در ایران قیمت‌گذاری اکثر داروهای شیمیایی توسط سازمان غذا و دارو صورت می‌گیرد و مدل مورد استفاده در قیمت‌گذاری داروها نیز **cost plus** می‌باشد بدین معنا که درصدی مازاد بر هزینه تولید به داروساز پرداخت می‌شود و معمولاً هزینه‌های تحقیق و توسعه و همچنین هزینه‌های تبلیغات دربرهای تمام‌شده لحاظ نمی‌گردد درحالی‌که یکی از هزینه‌های مهم شرکت‌های داروسازی در جهان این دسته از هزینه‌ها می‌باشد. انتقادات بسیاری بر مدل قیمت‌گذاری **cost plus** که یکی از قدیمی‌ترین مدل‌های قیمت‌گذاری است وارد شده و منجر به منسوخ

شدن آن در اکثر کشورها شده است. به طوری که بسیاری از کشورهای در حال توسعه نیز از سایر روش‌های قیمت‌گذاری مانند قیمت‌گذاری مرجع (نسبی) که در آن پایین‌ترین قیمت عرضه در کشور یا کشورهای هدف مبنای قیمت‌گذاری قرار می‌گیرد. با این حال قیمت‌گذاری داروهای جدید در کشور بدین شکل است که داروی جدید ساخت داخل می‌تواند حداکثر قیمتی معادل ۷۰ درصد از نوع وارداتی خود را اخذ نماید.

نقاط ضعف و تهدیدهای موجود در صنعت دارو

- ✓ دولت نظارت ویژه بر قیمت‌گذاری داروها دارد.
- ✓ در حدود نیمی از مواد اولیه مصرفی وارداتی می‌باشد.
- ✓ تک‌نرخ شدن ارز
- ✓ عدم پرداخت مطالبات شرکت‌های داروسازی از سوی دولت
- ✓ اکثر داروهای تولیدی داروهای ژنریک و با تکنولوژی پایین می‌باشد.

نقاط قوت و فرصت‌های پیش رو در صنعت داروی کشور

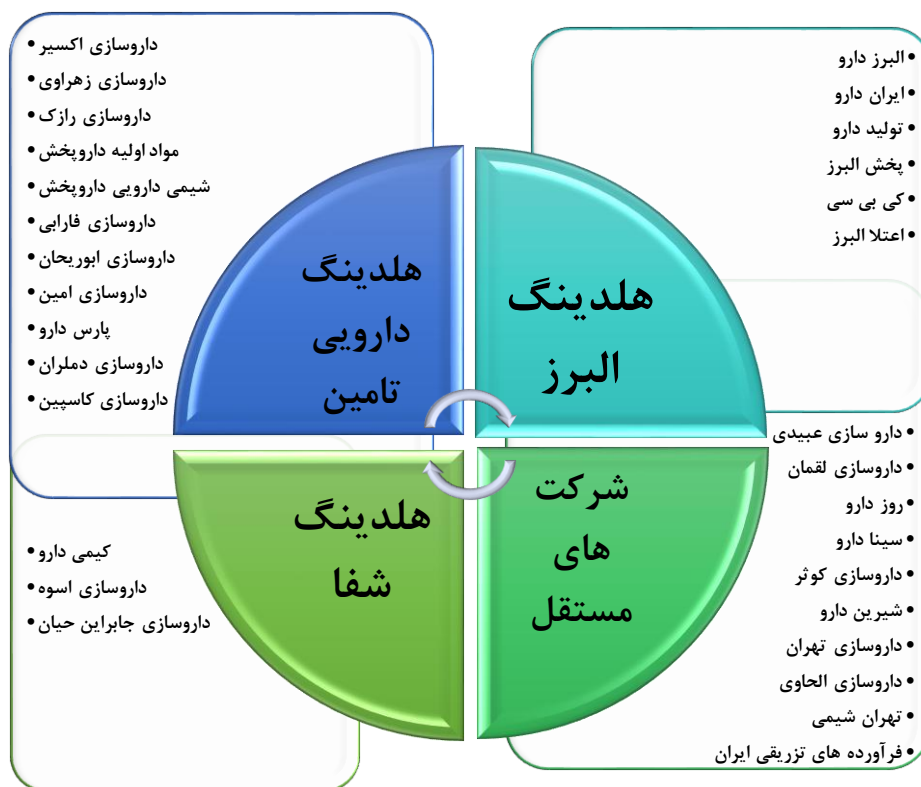
- ✓ رشد جمعیت سالمندان
- ✓ افزایش پوشش‌های بیمه درمانی
- ✓ استراتژی دولت بر تمرکز خودکفایی دارو
- ✓ رفع تحریم‌های بین‌المللی و همکاری با شرکت‌های مطرح داروسازی
- ✓ بازار مصرف بزرگ در منطقه
- ✓ کاهش هزینه تامین مالی به واسطه کاهش نرخ بهره و گشایش LC

نگاه به صنعت داروسازی از دریچه بورس

گروه دارویی یکی از ۴۳ صنعت مهم بورس می باشد و با دارا بودن ۳۷ شرکت در بازارهای بورس، فرابورس و پایه با دارا بودن ارزش بازاری بالغ بر ۱۴۵,۰۰۰ میلیارد ریال سهم معادل ۳,۸ درصدی از ارزش کل بازار سهام را به خود اختصاص داده است. در حال حاضر سه شرکت هلدینگ بالغ بر ۶۶ درصد از تولید داروی کشور را در اختیار دارد. سازمان تامین اجتماعی از طریق هلدینگ تیپیکو، ستاد اجرایی فرمان امام از طریق هلدینگ دارویی برکت و بانک ملی از طریق هلدینگ شفا دارو مالکیت عمده شرکت های دارویی را به خود اختصاص داده اند.

در نمودار زیر مالکیت شرکت هایی داروسازی به تفکیک هلدینگ های موجود ارائه شده است.

بررسی عملکرد سه ماهه شرکت های داروسازی

در جدول زیر مهمترین گروه محصولات تولیدی شرکت های داروسازی فعال در بازار سهام ارائه شده است. یقیناً توجه به گروه محصولات تولیدی شرکتها بسیار مهم بوده چرا که رشد پایدار و یا افول آنها در گرو بازار محصولات تولیدی آنها می باشد. در رابطه با نسبت قیمت به فروش (p/s) شرکتهای کارخانجات داروپخش، اکسیر و ابوریحان از کمترین نسبت برخوردارند که به نظر می رسد یکی از مهمترین دلایل آن بالا بودن هزینه مالی این شرکتها می باشد که در نهایت منجر به کاهش سود و در نتیجه افت قیمت سهام آنها (با وجود دارا بودن مبلغ فروش قابل توجه) شده است.

در رابطه با نسبت قیمت به سود هر سهم (p/e) در حال حاضر p/e صنعت در حدود ۶,۸ می باشد و شرکتهای داروساز جابرابن حیان، کیمی دارو و تولید دارو از کمترین نسبت برخوردار هستند که مهمترین دلایل آن به نوع محصولات تولیدی آنها (عمدتاً آنتی بیوتیک) و پوشش ضعیف سه ماهه این شرکتها مربوط می شود. همچنین شرکت داروسازی عبیدی، سبحان انکولوژی و داروسازی رازک دارای بالاترین نسبت قیمت به سود هر سهم هستند که مهمترین دلایل آن برای شرکت عبیدی جهش قابل توجه در فروش و سودآوری شرکت به واسطه تغییر در ترکیب فروش و انتظار ادامه روند روبه رشد فعلی می باشد. در رابطه با شرکت سبحان انکولوژی به واسطه تازه تاسیس بودن شرکت، دارا بودن تجهیزات مدرن، همکاری با شرکت های مطرح داروسازی دنیا و همچنین انتظار رشد فروش دارو های ضد سرطان شرکت پی بر ای بالایی را به خود اختصاص داده است. همچنین شرکت داروسازی رازک نیز به واسطه دارا بودن سرمایه گذاری در سهام و همچنین طرح توسعه از نسبت قیمت به سود هر سهم بالاتری نسبت به صنعت برخوردار است. بهترین درصد پوشش سه ماهه سود خالص مربوط به شرکت های البرز دارو، زهراوی و رازک به ترتیب با پوشش ۲۵،۲۵ و ۲۷ درصد می باشد. لازم به ذکر است درصد پوشش شرکت داروسازی عبیدی بر اساس عملکرد شش ماهه می باشد.

شرکت	گروه محصولات	قیمت سهم	نسبت p/S	نسبت P/E	درصد تعدیل پیش بینی	درصد تغییر پیش بینی ۹۵ نسبت به عملکرد ۹۴	درصد پوشش سود خالص ۳ ماهه	درصد تغییر سود خالص ۳ ماهه به ۳ ماهه اول سال قبل
تولید دارو	ضد باکتری، گوارشی	۶،۱۳۰	۲	۵،۴	۰٪	۲۷٪	۱۷٪	-۲٪
سبحان انکولوژی	ضد سرطان	۴،۵۹۹	۱،۹	۱۵،۷	-	۳۶٪	۱۹٪	-۶٪
البرز دارو	قلبی عروقی، مسکن	۱۱،۹۵۰	۳،۱	۸،۶	۰٪	۲٪	۲۵٪	۳۲٪
سبحان دارو	اعصاب روان، قلبی عروقی	۱۳،۳۸۹	۲،۵	۶،۳	۰٪	۱۴٪	۲۱٪	۰٪
کارخانجات دارو پخش	مسکن، گوارشی، قلبی	۶،۴۲۷	۰،۹	۶،۰	۰٪	۴۴٪	۱۷٪	-۱۴٪
زهرای	ویتامین، مهارکننده ایمنی	۲۶،۵۰۳	۲،۱	۹،۸	۰٪	۱۹٪	۲۵٪	۹۶٪
رازک	قلبی عروقی، مسکن	۲۱،۵۴۶	۳،۸	۱۱،۰	۲۱٪	۱۵٪	۲۷٪	-۲۵٪
ابوریحان	هورمونی، ویتامین ها	۱۲،۹۹۲	۱،۰	۵،۸	۰٪	۱۹٪	۱۹٪	-۳۰٪
کاسپین	قلبی، کورتیکواستروئیدها	۱۹،۹۹۹	۱،۶	۶،۹	-	۹٪	۲۵٪	۱۱۵٪
پارس دارو	ضد باکتری، مسکن	۱۵،۸۰۰	۲،۸	۵،۹	۰٪	-۵٪	۱۰٪	۶۳٪
اکسیر	ضد دیابت، ضد باکتری	۶،۱۲۱	۰،۹	۸،۵	۰٪	۴۷٪	۱۹٪	۲۶٪
سینا دارو	ضد آسم، چشم، کورتیکواستروئیدها	۲۶،۲۰۰	۳،۳	۷،۵	۰٪	۵٪	۲۲٪	-۲٪
جابرین حیان	ضد باکتری	۱۲،۶۴۲	۲،۲	۵،۸	۰٪	۶٪	۱۲٪	-۱٪
اسوه	قلبی عروقی، ویتامین	۲۱،۰۰۰	۲،۵	۶،۹	۰٪	۴٪	۲۰٪	۱۸٪
امین	آنتی هیستامین، مسکن، گوارش	۲،۸۵۰	۱،۵	۷،۱	۰٪	۴٪	۱۸٪	-۱۹٪
عبیدی (گزارش ۶ ماهه)	گوارشی، مسکن	۱۰،۴۶۲	۳،۲	۲۳،۱	۳۳٪	۱۴٪	۷۴٪	۳۱۷٪
کیمی دارو	گوارش، آنتی بیوتیک، ضد دیابت	۷،۵۷۰	۱،۷	۵،۲	۰٪	۷٪	۱۹٪	۵۱۵٪

نسبتهای مهم مالی

در جدول زیر مهم ترین نسبت های شرکت های داروسازی محاسبه شده است. نکته قابل توجه حاشیه سود ناخالص بالای صنعت داروسازی در مقایسه با سایر صنایع می باشد باین حال بالا بودن هزینه مالی در شرکت های این صنعت، منجر به افت قابل توجه حاشیه سود خالص شرکت ها شده است. نسبت هزینه مالی به فروش صنعت داروسازی در حال حاضر در محدوده ۱۲ درصد می باشد که این نسبت برای زیرمجموعه تیپیکو بالغ بر ۱۴ درصد می باشد. به نظر می رسد با توجه به کاهش نرخ بهره، انتظار بهبود پرداخت های از سوی دولت (با توجه به افزایش درآمد نفتی) و همچنین بهبود خرید های اعتباری مواد اولیه از خارج کشور می توان انتظار کاهش هزینه های مالی و در نهایت افزایش سودآوری شرکت های موجود در این صنعت به خصوص برای آن دسته از شرکت هایی که از

نسبت هزینه مالی به فروش بالاتری برخوردارند نظیر سبحان انکولوژی، کارخانجات داروپخش، اکسیر، ابوریحان، پارس دارو باشیم.

در رابطه با نسبت مطالبات به فروش و همچنین دوره وصول مطالبات شرکت‌های تولید دارو، سینا دارو و عبیدی از عملکرد بهتری برخوردار بوده‌اند. یکی از ریسک‌های که شرکت‌های داروسازی را تهدید می‌کند تک‌نرخ شدن ارز می‌باشد چراکه نزدیک به ۵۰ درصد از مواد اولیه شرکت‌های داروسازی از خارج از کشور و با نرخ ارز مبادلاتی تأمین می‌شود. بنابراین شرکت‌هایی که از نسبت واردات مواد اولیه به فروش کمتری برخوردارند مطمئناً ریسک نرخ ارز کمتری آن‌ها را تهدید می‌کند. نسبت قیمت به فروش یکی از نسبت‌های پرکاربرد در صنعت داروسازی می‌باشد. لازم به ذکر است که شرکت‌های داروسازی عبیدی، سینا دارو و رازک بالاترین نسبت قیمت به فروش و شرکتهای کارخانجات داروپخش، ابوریحان و اکسیر نیز از کمترین نسبت قیمت به فروش برخوردارند.

شرکت	حاشیه سود ناخالص	حاشیه سود خالص	هزینه مالی به فروش	نسبت مطالبات به فروش	دوره وصول مطالبات	قیمت به فروش (p/s)	نسبت واردات مواد اولیه به فروش
تولید دارو	۳۸٪	۲۲٪	۴٪	۶۳٪	۱۸۵	۱۵۴٪	۷٪
سبحان انکولوژی	۴۱٪	۹٪	۳۰٪	۱۱۳٪	۳۶۶	۱۸۵٪	۱۷٪
البرز دارو	۵۸٪	۳۶٪	۴٪	۷۲٪	۲۲۵	۳۱۴٪	۱۳٪
سبحان دارو	۵۶٪	۳۴٪	۵٪	۸۱٪	۲۳۷	۲۴۷٪	۱۴٪
کارخانجات دارو پخش	۴۱٪	۱۱٪	۲۰٪	۷۸٪	۲۷۱	۹۴٪	۷٪
زهرای	۴۳٪	۱۸٪	۱۴٪	۹۹٪	۲۹۱	۲۰۹٪	۴۱٪
رازک	۵۰٪	۳۱٪	۱۵٪	۸۸٪	۲۸۰	۳۸۴٪	۱۵٪
ابوریحان	۴۰٪	۱۵٪	۱۶٪	۱۰۱٪	۳۰۸	۱۰۰٪	۲۰٪
کاسپین	۴۲٪	۲۱٪	۷٪	۶۵٪	۲۰۳	۱۶۲٪	۱۰٪
پارس دارو	۳۹٪	۴۹٪	۱۶٪	۸۲٪	۲۵۹	۲۸۰٪	۱۵٪
اکسیر	۳۴٪	۷٪	۱۷٪	۷۱٪	۲۵۴	۸۷٪	۳۱٪
سینا دارو	۵۷٪	۴۰٪	۴٪	۵۳٪	۱۵۳	۳۱۵٪	۱۶٪
جابرین حیان	۴۰٪	۳۵٪	۹٪	۹۱٪	۲۷۲	۲۱۶٪	۲۵٪
اسوه	۵۵٪	۳۴٪	۹٪	۸۹٪	۲۶۵	۲۴۷٪	۷٪
دامین	۴۰٪	۲۱٪	۱۱٪	۶۸٪	۲۱۸	۱۵۰٪	۵۱٪
دعبید	۵۶٪	۱۲٪	۱۶٪	۵۵٪	۱۸۶	۳۲۰٪	۱۷٪
دکیمی	۳۹٪	۳۱٪	۸٪	۷۲٪	۲۲۶	۱۷۷٪	۱۹٪

نتیجه گیری

بنا بر پیش‌بینی‌های رشد شاخص‌های بهداشت و سلامت در جهان، انتظار می‌رود هزینه‌های سلامت در سال‌های آتی در کشورهای نوظهور و در حال توسعه با رشد قابل توجهی روبرو گردد. از این رو برآورد می‌گردد علاوه بر رشد مصرف دارو در جهان، شاهد تغییر در ترکیب محصولات مصرفی نیز باشیم.

در ایران نیز پیش‌بینی‌ها حاکی از رشد بیشتر مصرف داروهای ضد سرطان، دیابت و قلبی عروقی نسبت به سایر اقلام دارویی می‌باشد. از سوی دیگر در سال گذشته افزایش رقابت در تولید داروهای دامی، ضد باکتری و مسکن‌ها در صنعت دارو منجر به اعطای تخفیف از سوی تولیدکنندگان شده است که با این ادامه روند، انتظار می‌رود این امر در سالهای آتی تشدید گردد.

اجرای طرح تحول سلامت از سال ۱۳۹۳ منجر به افزایش تقاضا در صنعت دارو شده است در حالی که با عدم تخصیص منابع کافی از سوی دولت برای بازپرداخت سهم خود در طرح سلامت، شرکت‌های داروسازی با کمبود نقدینگی و افزایش هزینه‌های مالی مواجه شده‌اند. این موضوع برای شرکت‌های دارویی که عمده محصولات خود را در بیمارستان‌ها به فروش می‌رسانند، حادث می‌باشد.

با بهبود روابط بین‌المللی و لغو تحریم‌های بانکی انتظار می‌رود شاهد انتقال دانش و سرمایه‌گذاری جدید از سوی شرکت‌های معتبر جهانی در کشور باشیم. کاهش هزینه مالی برای خرید مواد اولیه از طریق گشایش اعتبارات اسنادی از جمله کمترین مزیت‌های دوره پساتحریم برای شرکت‌های تولیدکننده داخلی خواهد بود. هم‌اکنون بطور متوسط هزینه مالی در حدود ۶۰ درصد از سودخالص شرکت‌های دارویی را به خود اختصاص داده است. بنابراین می‌توان صنعت دارو را از جمله صنایع کم‌ریسک (با توجه به حمایت‌های دولت) با حاشیه سود مناسب و فروش پایدار برشمارد.

سلب مسئولیت: مطالب ارائه شده صرفاً منعکس کننده شنیده‌های بازار و بررسی‌های کارشناسان بر اساس مفروضات و سناریوهای محتمل بوده و تصمیم‌گیری و انجام هر گونه معامله بر اساس اطلاعات فوق بر عهده خود اشخاص می‌باشد؛ این شرکت هیچ گونه مسئولیتی در قبال سود و زیان احتمالی کاربران ندارد.